

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računani naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj. gledališko poslopje štev. 3.



Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 39.

V Ptuj v nedeljo dne 25. septembra 1910.

XI. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani priloge in obsega skupno 10 strani ter 5 slik.

Proti obstrukciji.

Preteklo nedeljo dně 18. septembra vršil se na vrtu „Verejnshausa“ v Ptuj veliki protestni shod, katerega je sklical okrajni načelnik in deželni poslanec g. Jos. Ornig. Vkljub temu, da so prvaški hujšakači z naravnost neverjetnimi sredstvi proti shodu agitirali, plačate trgali in sami razna zborovanja prirejali, bil je shod prav dobro obiskan. Zbralo se je okroglo 500 davkoplačevalcev, med njimi največ kmetovalcev. Velepomembno je, da niso bili izobčarjeni le iz najbližnje ptujске okolice, temveč da so prihajali od vseh važnejših in večjih občin ptujskega okraja ter tudi iz ormoškega okraja. Bili so zbrani sami ljudje, ki s svojimi stvarnimi davki deželo vzdržujejo in ki se ne ustajajo od nikogar od ravne svoje poti spraviti. Velepomembna je bila ta politična manifestacija ljudske volje. V kratkem naj podamo poročilo o najvažnejših točkah tega shoda.

Kmalu po 10. uri je otvoril okrajni načelnik in poslanec Jos. Ornig zborovanje. Pozdravil je zbrane davkoplačevalce v nemškem in slovenskem jeziku in razjasnil v kratkih a podratih besedah škodo, povzročeno po obstrukciji slovenskih poslancev v deželnem zboru. Potem je podal besedo uredniku „Štajerca“, g. Karl Linhartu.

Govornik je najprej prečital došle brzjavne poudrave. Shodu so bile sledeče brzjavke poslano:

1. Pridružujemo se protestu proti obstrukciji v deželnem zboru popolnoma. Trška občina Ljutomer.
2. Pozdravljam današnji shod in želim polni uspeh. Za občino sv. Lenart sl. g. župan Seminek.
3. V blagor deželi, v blagor vseh prebivalcev Štajerske želi današnjemu dnevni edinosti in uspehu bivši župan celjski Rakusch.
4. Pogumnemu shodu proti frivolni slovenski obstrukciji želi najboljši uspeh okrajni odbor Cmurek.
5. Pozdravljam današnje zborovanje z željo, da bodejo njegovi sklepi pripomogli, vse deželne poslance na izpolnitev njih dolžnosti opominjati, da bode deželni zbor svoje delovanje zopet izvršil in nemoteno nadaljeval, kakor to interesi dežele resno zahtevajo. Za mesto Slovenska Bistrica župan Stieger.
6. Shodu želi najboljši uspehe deželni poslanec Langer v Marenbergu.
7. Vsaka akcija, boriti se proti lahkomišelnosti obstrukciji in ljudstvo podučiti, se mora živahno podzdraviti. Želim današnjemu shodu najboljši uspeh. Okrajni odbor v Radgoni.
8. Strinjamo se popolnoma s shodom in želim najboljši uspeh v blagor naše domovine. Za mestni zastop mariborski župan dr. Schmiederer.
9. Ne morem k današnjemu shodu priti. Pozdravim vsled tega vse zborovalce in želim dober uspeh. Veleposestnik Wratschko v Zgornji Radgoni.
10. Pošljemo pozdrave k današnjemu kmetkemu shodu! Okrajni odbor v Rogatcu.
11. Strinjamo se popolnoma z vašim današnjim zborovanjem. Tudi mi zahtevamo delazmožnost deželnega zbora. Trška občina Rogatec.
12. Čestitam današnjemu shodu k njegovemu opravičenemu protestu in vam stojimo zvesti na strani. Mi hočemo delavni deželni zbor, ne pa ko-

mečijel! Za mesto Brežice na Savi župan Faleschini.

13. Pozdravljam v imenu mesta Slovenji Gradec zborovanje najpriskorneje. Želim ednoglasne sklepe, ki naj bi koristili celokupni spodnji Štajerski. Župan Pototschnig.

14. Na sebi občutimo težke rane obstrukcije v našem deželnem zboru. Zato se pridružujemo vašemu protestu proti nadaljevanju obstrukcije in zahtevamo od naših poslancev kruha, pa ne visoke politike. Občina Loče v konjiškem okraju.

Po prečitanju teh brzjav, iz katerih je pač razvidno, da se z našim stališčem strinja vsa poštna spodnja Štajerska, raztolmačil je urednik Linhart v daljšem govoru razvitek slovenske politike. Omenil je prve čase, ko so slovenski poslanci sploh bojkotirali deželni zbor, ko torej niso prihajali na njegove seje, samo zaradi tega, ker niso bili zadovoljni z zgodovinskimi kronovinami. Nadalje je govornik pokazal razvitek slovenske politike sploh in razjasnil brezvestno obstrukcijo v deželnem zboru. Ključni ogorčenja in živahno ploskanje je govornika opetovano prekinilo. Popisal je žalostno gospodarsko stanje našega ljudstva, omenil velikansko dragnjo, v kateri vsi sloji trpijo, nadalje dejstvo, da stojijo danes vinogradi grozovito slabo in da ni upati drugega, nego jako slabo letinjo. Ako bi slovenski poslanci torej svojo brezvestno obstrukcijo nadaljevali, potem bi beda in revščina dosegli vrhunec. Ljudstvo tega ne more več trpeti! Govornik je potem na podlagi izjav dr. Korošca dokazoval, da nimajo prvaški poslanci niti besedice, s katero bi mogli svojo zločinsko obstrukcijo opravičiti. Žalibog nimamo prostora, da bi ta govor natančneje objavili. Ali da je govoril urednik Linhart vsem zborovalcem iz srca, to je dokazalo živahno odobravanje in dolgočasno ploskanje. Govornik je potem predlagal sledečo rezolucijo:

»Danes dně 18. septembra 1910 v Verejnshausu zbrani, večidel od slovenskih kmetov iz vseh važnejših občin okraja obiskani javni ljudski shod izjavlja v globokem razburjenju, da škoduje slovenska obstrukcija v štajerskem deželnem zboru gospodarskemu položaju dežele. Mi obsojamo vsled tega ednoglasno to političnemu zločinu ednako obstrukcijo. Obenem izražamo deželni poslancom našega okraja Ozmečju in Mešku svoje nezaupanje. Prosimo okrajnega načelnika Josefa Orniga, da naj z vsemi močmi deluje za delazmožnost deželnega zbora. Mi davkoplačevalci sami pa prosimo vlado, da naj s pomočjo delavoljnih poslancev tej obstrukciji nistični brezvestnosti radikalni konec napravi, da ne bodejo gospodarsko težko se borujoči trške te za državo, deželo in ljudstvo nevarne politike plačevalci.«

Ta rezolucija se je ob burnem odobravanju ednoglasno sprejela. Bilo je tudi nekaj nasprotnikov navzočih, ki so pa vendar tudi za rezolucijo glasovali.

Potem je govoril tudi še posestnik Zadavec iz ormoškega okraja. V poljudnih besedah je pojasnil trpljenje kmetov in kritiziral brezvestno nastopanje slovenskih poslancev. Prosil je poslanca Orniga, da naj i znanprej kmetom pomaga. Tudi temu govorniku se je burno odobraval.

Okrajni načelnik Ornig, katerega so navzoči glasno pozdravljali in mu izjavljali svojo udanost ter svoje zaupanje, kateremu so se živahno zahvaljevali za njegov trud v blagor go-

spodarstva naših okrajev, je potem še v kratkih besedah izjavil, da bode i znanprej deloval za ljudstvo. Spodbujal pa je kmete, naj bodejo vedno edini, kajti le potem se more kaj doseči. Ob velikem navdušenju je načelnik Ornig potem to velezanimivo in velevažno zborovanje zaključil.

Tako se je končal naš protestni shod. Tudi nasprotniki čutijo njegov pomen. Zato se zvijajo in lažejo v svojih listih. Pomagalo jim ne bode! Spodnještajersko ljudstvo se je naveličalo vednega lenarjenja slovenskih poslancev. Ljudstvo ne more več trpeti, da bi se gospodarstvo žrtvovalo za nesrečno prvaško politiko. In ljudski glas je božji glas!

Dne 3. oktobra 1910 se vrši v Ptuj

● velika ljudska tombola ●

z bogatimi dobitki in darili. Kakor že opetovano, zadoščala bode i letos vsem zahtevam.

Pridite vsi!

Politični pregled.

Štajerski deželni zbor je bil v torek odprt. Važnega se doslej še ni ničesar zgodilo. Prvaki čakajo menda na češko komando. Kar jim bodejo Čehi zapovedali, to bodejo storili. Danes (četrtak) je druga seja. V kratkem se bode pokazalo, ali hočejo prvaki delati ali ne. Ako bi naprej obstruirali, potem bi se deželni zbor razpustil. In potem — ljudstvo na noge!

Delegacije stopijo glasom časniških poročil med Božičem in Novim letom v Budimpešti skupaj. Dovolili bodejo najprej provizorij. Redno delegacijsko zasedanje prične 9. prosinca 1911.

Mandate kot občinski svetnik v Gradcu in deželni poslanec je odložil bivši soc. demokratični vodja Jodelbauer. Govori se, da je mož z ženo nekega drugega socialista odpotoval.

Hribarjeva zapuščina. Kakor poroča ljubljanski „Slovenec“, vidi se zdaj šele vse žalostne posledice „gospodarstva“ odslovljenega župana Hribarja. Tako je n. pr. sklad za slovensko univerzo popolnoma v druge namene porabljen. Istotako ubožni sklad. Mesto je v jako žalostnem finančnem položaju. To je „vzor“ naših zagriženih „narodnjakov“.

Boznijski deželni zbor se snide v drugi polovici meseca oktobra. Kakor znano, je bilo prvo zasedanje s tem končano, da je vlada deželni zbor razpustila.

Ali naj svoje otroke v nemško šolo pošiljamo?

Poziv na stariše v jezikovno mešanih pokrajinah.

Vi ljubi stariši, ki stojite pred odločitvijo, v katero šolo naj bi svoje deca pošiljali, imate pač težki položaj. Kar trgajo se za vaše otroke in jih skušajo na to ali ono stran pridobiti. Kdor ima mladino, ta ima bodočnost! Tako se glasi bojni klic na obeh straneh. Ali ravno ta užigalice!

V vsaki hiši naj bodejo „Štajerčeve“

boj vas mora prepričati o pomenu odločitve, pred katero stojite. Vi se vprašate: Ali naj otroke v nemško ali slovensko šolo pošiljamo? Odločitev o temu vprašanju je obenem odločitev o bodočem blagostanju ali trpljenju vašega otroka, katerega tako gorko ljubite. Vsled tega se ne smete pustiti preslepiti od praznih besed, temveč morate mirno in resno premisliti, katera šola bode vaši deciv bodoče bolj koristila, katera šola pomeni bodočo srečo vaše dece!

Nemški jezik govori danes 80 milijonov ljudi. S tem jezikom se pride po celem svetu naprej, ne samo na Avstro-Ogrskem, temveč tudi v veliki nemški državi, na Ruskem, v balkanskih državah globoko doli do Male Azije, na Kitajskem, Japonskem, v Afriki itd. V Severni Ameriki živi več kot 12 milijonov Nemcev, v Južni Ameriki imamo čisto nemške kolonije. Nemške parnike vidi se danes na vsakem morju, nemška trgovina in nemška industrija objemajo danes skoraj ves svet! — Slovenski jezik pa govori danes komaj 1 1/2 milijona oseb. Ta jezik je omejen na razmeroma male pokrajine, poleg tega na pokrajine, ki imajo itak jako gosto prebivalstva in v katerih so vsi stanovi prenapolnjeni.

1. Kdor hoče v industriji, v trgovini ali v prometu naprej priti, ta mora nemško znati. Tudi v naših krajih so rudokopi, fabrike, fužine, večje delavnice v nemških rokah. Celo Čehi, ki so veliko večji od Slovencev, ne morejo brez nemške industrije izhajati. Fanatični mestni očetje v Pragi so morali na Francosko iti, da so cevi za 200.000 kron dražje plačali, kakor bi jih dobili od nemških podjetij. S tem so Čehi dokazali, da je njih industrija brezpomembna. In še veliko brezpomembnejša je slovenska industrija.

Največ velikih industrijskih podjetij, od katerih jih leži devet desetink v nemških rokah, zahteva v interesu rednega prometa od svojih uslužbencev odhodnico nemške ljudske šole. Znanje nemškega jezika pomeni torej hitrejšo napredovanje na gospodarskem polju. Otroku, ki zna nemščino, stoji ves svet odprt. Vbogi otrok pa, ki razume edino slovensko, vezan je na malo okrožje, v katerem je že mnogo tekmecev in v katerem zamore le težko naprej priti.

2. Kdor hoče pri vojaki naprej priti, ta mora nemško znati. Naj vam vaši sinovi povedo, kako hitro je postal pri vojaki tisti „gefrajtär“, „korporal“ ali „feldvebel“,

ki je znal nemško, in kako žalostno je moral oni skozi tri leta „gmnajer“ ostati, ki ni razumel nobene nemške besedice.

3. Država zahteva od svojih uradnikov znanje nemškega jezika in mora to zahtevati, kër bi bilo redno državno gospodarjenje drugače nemogočo; kolesje državnega prometa je drugo od drugega odvisno. Kdor hoče torej v državni službi naprej priti, ta mora nemško znati.

4. Otroku, ki obiskuje nemško šolo, odpira se največji zaklad, ki ga imamo na polju kulture. Tak otrok vstopi v krasni tempelj nemškega pesništva, na katerem so gradili Walter von der Vogelweide, Hans Sachs, Lessing, Herder, Goethe in Schiller; njemu donijo nesmrtni pesni Bacha, Mozarta, Rikarda Wagner; tak otrok se seznanji z najkrasnejšimi iznajdbami nemškega duha, začeniši od umetnosti knjigotiska, od katere imajo danes vsi narodi veliki dobiček in katero je izumil Nemeec Gutenberg, — pa do najnovejšega duševnega čina, do iznajdbe prvega letalnega stroja za zrak, ki jo je storil nemški grof Zeppelin; kratko rečeno, takemu otroku se odpira blagoslov kulture, ki stoji visoko nad ono drugih malih narodov.

Ali ni to dovolj vzrokov, ki vam pravijo, da pošiljate svoje otroke v nemško šolo?

Šovinistični nasprotniki nemštva pa vam lažejo, da postane slovenski otrok duševno pohabljen, ako obiskuje nemško šolo. Ta trditvev je težko razžaljenje vseh onih Slovanov, ki so obiskovali nemške šole in pri temu niso prav nič trpeli na svojem duševnem razvitku, temveč so danes v najodličnejših službah. Mnogo slovenskih poslancev je obiskovalo nemške šole in niso postali duševni pohabljeni.

Ako hočete pravo mnenje slovenskih voditeljev o pomenu nemške šole poznati, potem jih ne sodite po donečih frazah, s katerimi vam hočejo nemško šolo očrtni. Sodite jih po njih dejanjih! Največ je takih slovenskih voditeljev, ki so sami nemške ljudske šole, nemške srednje šole in nemške visoke šole obiskovali. Oni pošiljajo svojo deco v nemške penzionate, kër razumejo veliki pomen nemške izobrazbe. Ali veliki množici ljudstva hočejo dopovedati, da se nemških šol ne potrebuje. Ljudstvo naj ostane neumno, nevedno in nezavestno, da je oni potem lažje vladajo.

Ljubi stariši! Vi hočete, da bi se vašidecibolje godilo kakor vam samim. Zato pošiljate otroke v nemške šole!

Grof Khevenhüller.

Avstro-ogrski poslanik v Parizu, grof Khevenhüller-Netsch je hudo zbolel, tako, da se za njegovo življenja bojijo. Khevenhüller je sploš-



Rudolf Graf v. Khevenhüller-Netsch
östr. Botschafter in Paris

no priljubljen diplomat. Rojen je bil l. 1844 na Dunaju in spada njegova družina k najboljšemu plemstvu v naši državi.

Dopisi.

Ponikva. Kakor znano se je vršil na Ponikvi mladeniški shod na Angeljsko nedeljo. Na ta dan je bilo vsako leto sv. opravilo pri podružnici sv. Ožbalta. Ali iz političnih vzrokov in zavoljo shoda so odložili opravilo na prihodnjo nedeljo. Imel je pridigo g. kaplan Ašič, ki je še ves besnel od pretekle nedelje, in je v cerkvi med pridigo, dragi „Stajerc“, na-te izlil svojo jezo. Rekel je namreč, da kamor „Stajerc“ prihaja, tam je sovraštvo in kdor „Stajerca“ dobiva, ta dobiva hudiča v podobi „Stajerca“. Pa kdo bi zameril takemu fantu, ki ga že tako poznamo dolgo časa! Mi tudi lahko rečemo, da se nahajajo takšni ljudje v podobi hudiča ali mi jih ne bomo očito imenovali. Poznamo tudi ljudi, ki so pristni klerikalci in prav radi „Stajerca“ berejo in vemo tudi da ga g. kaplan najraje ogleduje. Mi vemo tudi, zakaj politični duhovniki sovražijo ta napredni list. Sliši se mnogo o polomu koroških posojilnic, kako so duhovniki ropali ljudstvu prihranjeni denar. In takšnih posojilnic je na Stajerskem vse polno. Še celo na Ponikvi so jo ustanovili; ali to je gotovo na farski dobiček. Zavoljo tega je najbolje, da g. kaplan „Stajercijance“ v miru pusti, ter naj se odvadi vedno ponoči okoli hoditi. Takšnemu duhovniku se malo veruje, ki se po gostilnah pretepava in do dveh in treh popolnoči po gostilnah pohaja in se ponoči domov vozi (kakor pred kratkem na 16. sept., da se je ob 5. zjutraj domov pripeljal). Vsaki pridni kmet in delavec se svojega dela drži in se ne vtika v druge reči in v miru živi. Ti gospodje pa širijo sovraštvo. Pustimo jih toraj v miru, kajti prišel bode čas, ko bodo sprevideli vsi zaslepljeni, kam jih tirajo ti politični pridigarji. Tole za danes, ako bi bilo treba, še gradiva zadosti.

Grozna železniška nesreča.

7 oseb ubitih, 12 težko in 20 lahko ranjenih.

Pri zgornjo-stajerskem mestu Rotenmann se je zgodila grozna železniška nesreča. Dva brzovlaka sta namreč v polni vožnji drug drugega zadela. Mašine in vozovi so seveda popolnoma razbiti in znaša tozadevna škoda velikansko svoto. Ali najhujše je, da je tudi mnogo človeških žrtev. Takoj mrtvih je bilo 7 oseb, večidel železničarjev in poštnih uslužbencev. Ali 12 oseb je bilo tudi težko, večidel smrtonovarno ranjenih in jih bode bržkone mnogo od njih umrlo. Lahko ranjeni so pa pač vsi, ki so bili v vlaku. Učinek je bil namreč grozni. Pomisliti se mora, da sta vozila oba brzovlaka skoraj s polno hitrostjo. Bilo je ponoči ob 2. uri. Od obeh mašin je ostal kup razbitega železa. Iz vozov pa je donelo vpitje in jokanje ponesrečenih. Neki železničar je od strahu znorel. Od vseh strani so prihajali nesrečnežem, ki so v svoji krvi ležali, na pomoč. Vsi vlaki so imeli seveda zamudo. Preiskava bode dognala, kdo je kriv te grozne nesreče. Pravijo, da se je enega brzovlakov prehitro iz postaje pustilo.

Povodenj na Moravskem.

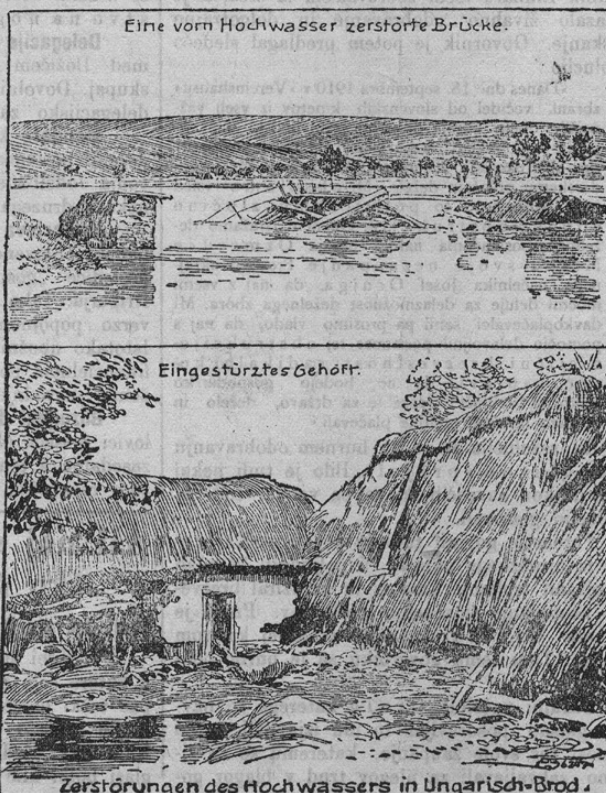
Že zadnjič smo prinesli nekaj slik od groznih posledic, ki jih je imela velika povodenj na Moravskem. Tudi danes objavljamo nekaj tozadevnih podob. Naša slika kaže spodaj od vode popolnoma uničeno in razrušeno posestvo v občini Ogrski-Brod. V tej občini je voda 94 hiš podrla. Železniška proga je bila 110 metrov daleč popolnoma razdjana. V mestu Kunowetz je voda 162 hiš podrla. V zgorajšnjem delu naše slike vidimo raznešeni most. Mnogo oseb je izgubilo pri tej povodnji svoje življenje.



Ali si se že na

„Štajerčevi“
kmetski koledar
za leto 1911

naročil?



Zahtevajte v vseh trgovinah „Štajerčeve“ užigalice!